

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

เมื่ออ่าน *Kafka on the Shore* จบลง ผู้อ่านอาจตั้งข้อสังเกตว่าแม้ตัวบทดังกล่าวจะมีลักษณะหลายประการที่บ่งบอกถึงความเป็นสัจนิยมมหัศจรรย์ แต่เมื่อนำไปพิจารณาเปรียบเทียบกับงานสัจนิยมมหัศจรรย์ของนักเขียนจากละตินอเมริกาหรือยุโรปแล้ว อาจทำให้เกิดความลังเลว่าจะสามารถจัด *Kafka on the Shore* ให้อยู่ในขอบข่ายของรูปแบบการประพันธ์ดังกล่าวได้หรือไม่ เนื่องจากเรามักจะคุ้นเคยกับสัจนิยมมหัศจรรย์ที่ปรากฏในงานของนักเขียนละตินอเมริกัน และเมื่อการใช้ความมหัศจรรย์ใน *Kafka on the Shore* มีความแตกต่างออกไป ทำให้ตัวบทดังกล่าวอาจถูกมองว่าเป็นงานอภิสัจนิยมหรือแฟนตาซีซึ่งถือว่าเป็นการเพิกเฉยต่อเอกลักษณ์สำคัญภายในตัวบทไปอย่างน่าเสียดาย

อาจกล่าวได้ว่า ในงานเขียนหลายชิ้นของฮารุกิ มูราคามิปรากฏองค์ประกอบของความมหัศจรรย์ทั้งในแบบ Scholarly และ Mythic กล่าวคือ ความมหัศจรรย์จะเกิดจากการที่ผู้เขียนนำเสนอสิ่งธรรมดาสามัญให้แปลกประหลาด หรือกล่าวให้เฉพาะเจาะจงได้ว่าเป็นการนำเอาสิ่งที่มีคนส่วนใหญ่เชื่อว่ามีพลังที่ตายตัวและเป็นไปตามครรลองของระบบเหตุผลมาบิดผันให้แตกต่างไปจากกรอบความคิดที่มีอยู่เดิมตามแบบ Scholarly ส่วนความมหัศจรรย์ตามแบบ Mythic นั้นจะมีจุดเด่นอยู่ที่การนำเอาเค้าโครงจากเรื่องราวเหนือธรรมชาติที่มีอยู่แล้วในท้องถิ่นมาใช้ในการสร้างความมหัศจรรย์ ตัวอย่างของความมหัศจรรย์ทั้งสองประเภทนี้ปรากฏให้เห็นอย่างชัดเจนใน *Kafka on the Shore* เช่นปรากฏการณ์วิญญานที่ยังมีชีวิตซึ่งผู้เขียนนำเค้าโครงมาจากวรรณคดีโบราณของญี่ปุ่นเรื่อง *The Tale of Genji* จัดได้ว่าเป็นความมหัศจรรย์ในประเภท Mythic ในขณะที่ลักษณะของเวลาซึ่งหยุดนิ่งอยู่กับที่ในหมู่บ้านมหัศจรรย์เป็นไปตามแบบของ Scholarly เป็นต้น

การวิเคราะห์ลักษณะของความมหัศจรรย์ใน *Kafka on the Shore* แล้วจัดแบ่งประเภทออกเป็น Scholarly type และ Mythic Type นั้นทำให้เห็นนัยยะสำคัญที่ว่า สำหรับมูราคามิแล้วสัจนิยมมหัศจรรย์ไม่ได้ยึดโยงอยู่กับการตั้งคำถามเกี่ยวกับกรอบการรับรู้อันมีขีดจำกัดของคนเรา หรือมีไว้เพื่อฟื้นฟูและนำเสนออัตลักษณ์พื้นถิ่นประการใดประการหนึ่ง หากแต่มีไว้เพื่อสื่อถึงนัยยะที่ว่า จิตสำนึกร่วมของชาวญี่ปุ่นในยุคสมัยใหม่กำลังประสบปัญหาที่มีลักษณะเป็นสากลและเฉพาะเจาะจงในคราวเดียวกัน กล่าวคือ ในขณะที่ปัญหานั้นเป็นสิ่งที่คนในสังคมอีกหลากหลายภูมิภาคทั่วโลกกำลังประสบ แต่ก็มีรายละเอียดบางประการที่เกิดขึ้นกับคนในสังคมญี่ปุ่น โดยเฉพาะและบุคคลในพื้นที่อื่นไม่สามารถเข้าถึงได้ ยกตัวอย่างเช่น ความรู้สึกอึดอัดกับช่องว่างกลางสังคมที่

มีความเป็นเมืองมากขึ้นทุกวัน เป็นปัญหาที่พลเมืองในประเทศพัฒนาแล้วหลายแห่งกำลังประสบ แต่ทว่าความกดดันที่เกิดจากลักษณะสังคมซึ่งมีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันสูงและต้องการรักษา สภาพเช่นนั้น วิจารณ์กระทั่งไม่ยอมรับความแตกต่างหลากหลายเป็นลักษณะเฉพาะของสังคมญี่ปุ่น ความมหัศจรรย์แบบ Scholarly ในงานของมูราคามิมักจะมีไว้เพื่อตั้งคำถามเกี่ยวกับกรอบความคิด แบบเหตุผลนิยม ซึ่งครอบงำความคิดของชาวญี่ปุ่นเช่นเดียวกับที่คนส่วนใหญ่ในสังคมอื่นประสบ ในขณะที่ความมหัศจรรย์แบบ Mythic มีไว้เพื่อสะท้อนจิตสำนึกอันแปรปรวนสับสนซึ่งเป็นปัญหา ในระดับของการดำรงอยู่ (Ontology) และมีความแตกต่างกันไปตามบริบทของแต่ละสังคม

ไม่เพียงเท่านั้น การใช้รูปแบบความมหัศจรรย์ทั้งแบบ Scholarly ซึ่งเป็นลักษณะ ที่มักปรากฏในงานสัจนิยมมหัศจรรย์จากฝั่งตะวันตก ผสมผสานเข้ากับ Mythic ซึ่งเป็นรูปแบบที่ นักเขียนจากฝั่งละตินอเมริกานิยมใช้นั้น ยังสะท้อนให้เห็นว่ามูราคามิไม่ได้กำลังพยายามกลับไปรื้อฟื้นอัตลักษณ์ญี่ปุ่นแบบดั้งเดิมและนำเสนอออกมาผ่านความมหัศจรรย์แบบ Mythic หากแต่เป็นการ ขอมรับอย่างเปิดเผยว่าความเป็นญี่ปุ่นแบบดั้งเดิมไม่หลงเหลืออยู่อีกต่อไป จะมีก็แต่เพียงความเป็น ญี่ปุ่นที่รับเอาวัฒนธรรมตลอดจนโลกทัศน์แบบตะวันตกเข้ามาเจือปนอยู่ด้วยจนไม่สามารถแยก ออกได้แล้วเท่านั้น และเมื่อกรอบการมองที่รับมาใหม่ดังกล่าวเริ่มจะทำให้เกิดปัญหาอันเกิดจากการ ที่คนในสังคมเริ่มยึดถือว่าสิ่งนี้คือวิธีการทำความเข้าใจสิ่งต่างๆ ได้อย่างถูกต้องและเป็นสากลที่สุด การชี้ให้เห็นว่ากรอบการมองดังกล่าวไม่มีความเป็นสากลจึงเกิดขึ้นตามมา แม้ว่าเครื่องมือที่ใช้ใน การวิพากษ์จะเป็นความมหัศจรรย์ในแบบ Scholarly ซึ่งเป็นผลผลิตจากสังคมตะวันตกเองก็ตาม

ลักษณะสำคัญที่แสดงให้เห็นถึงร่องรอยของวัฒนธรรมอันหลากหลายคือ กระบวนการสหบท การที่มูราคามิกล่าวอ้างถึงตัวบทต่างๆ ของนักเขียนจากหลายภูมิภาคและหลาย ยุคสมัย ไม่ว่าจะเป็นเยอรมัน ("In the Penal Colony") กรีกโบราณ (*Oedipus the King* และ *The Symposium*) วรรณคดีดั้งเดิมของญี่ปุ่น (*The Tale of Genji*) รวมทั้งการที่ผู้เขียนใช้เค้าโครงของ องค์ประกอบเหนือจริงจากตัวบทเหล่านี้มาช่วยประกอบสร้างความมหัศจรรย์ภายในตัวบทหลัก ก็ ล้วนแล้วแต่แสดงให้เห็นว่า ความเป็นสัจนิยมมหัศจรรย์ใน *Kafka on the Shore* ไม่เพียงแต่ถูก ปรับเปลี่ยนเพื่อให้สอดคล้องกับลักษณะของปัญหา ตลอดจนบริบททางสังคมของญี่ปุ่นในปัจจุบัน เท่านั้น หากแต่ยังสื่อถึงลักษณะของการสร้างงานบนพื้นฐานของแนวคิดพหุวัฒนธรรม กล่าวคือ ผู้เขียนไม่ได้ยึดมั่นอยู่กับการนำเสนอเอกลักษณ์เฉพาะในวัฒนธรรมแม่ของตน เช่นเดียวกับที่ไม่ได้ อ้างอิงอยู่กับวัฒนธรรมอื่น เพียงแต่คัดสรรองค์ประกอบต่างๆ ที่ไหลเวียนอยู่ในกรอบความคิดของ เขามานำเสนอแนวคิดและมุมมองของตนที่มีต่อความเป็นไปรอบด้านเท่านั้น ซึ่งจะเห็นได้ว่า กรอบ ความคิดของมูราคามิถูกประกอบสร้างขึ้นจากผลผลิตทางวัฒนธรรมจากหลากหลายภูมิภาค นับตั้งแต่ปรัชญาในโสกราตีสกรีก ไปจนถึงนิทานปรัมปราของญี่ปุ่น และผ่านเลยไปถึงคนตรี

คลาสสิกของยุโรปรวมทั้งดนตรีป๊อปร่วมสมัย ร่องรอยของสิ่งเหล่านี้ภายใน *Kafka on the Shore* ได้ช่วยประกอบสร้างลักษณะพิเศษให้กับความเป็นสัญนิยมมหัศจรรย์ในงานของมูราคามิ กล่าวคือสัญนิยมมหัศจรรย์ไม่เพียงแต่ชี้ให้เห็นถึงพรมแดนอันพร่าเลือนระหว่างความจริงและความเหนือจริงเท่านั้น หากแต่ยังเป็นสื่อบ่งบอกถึงความพร่าเลือนของเส้นแบ่งระหว่างวัฒนธรรมต่างๆซึ่งเข้ามาปะทะสังสรรค์กันอย่างหลากหลายภายในโลกของ *Kafka on the Shore* ด้วย ลักษณะดังกล่าวกลายเป็นจุดเด่นของมูราคามิจนกระทั่งมาซาโอะ มิโยชิ (2005:7) นักวิจารณ์วรรณกรรมญี่ปุ่น กล่าวเปรียบเทียบเขากับยูกิ โอะ มิชิมะ นักเขียนชาวญี่ปุ่นอีกท่านหนึ่งว่า ในขณะที่มิชิมะถ่ายทอดภาพลักษณ์ของญี่ปุ่นออกมาอย่างแปลกประหลาดในแง่มุมมองของนักชาตินิยม มูราคามิก็ทำเช่นเดียวกันแต่ผสมผสานลักษณะ “นานาชาติ” ลงไปในภาพลักษณ์ของญี่ปุ่นที่เขานำเสนอ ดังคำกล่าวที่ว่า “Mishima displayed an exotic Japan, its nationalist side, Murakami exhibits an exotic Japan, its international version.”

อาจกล่าวได้ว่า การศึกษาสหบทได้ชี้ให้เห็นถึงลักษณะ “ข้ามวัฒนธรรม” ของ *Kafka on the Shore* ที่ปรากฏชัดเจนยิ่งขึ้นกว่าตัวบทก่อนหน้าของมูราคามิ นวนิยายเรื่องนี้เปรียบเสมือนพื้นที่ที่รหัสทางวัฒนธรรมจากท้องถิ่นต่างๆเข้ามาปะทะสังสรรค์กัน ลักษณะ “ข้ามวัฒนธรรม” ของตัวบทมีความสอดคล้องกับงานสัญนิยมมหัศจรรย์ซึ่งถูกประพันธ์ขึ้นในพื้นที่ต่างๆทั่วโลก แม็กกี แอน บาวเวอร์ส (Maggie Ann Bowers) ได้นำเสนอความแตกต่างระหว่างคำว่า Magic Realism, Magical Realism และ Marvelous Realism ไว้ในหนังสือ *Magic(al) Realism* (Bowers, 2004) ว่า Magic Realism สื่อความหมายถึงความมหัศจรรย์ที่แฝงตัวอยู่เบื้องหลังความธรรมดาสามัญในชีวิตประจำวันอันเป็นแนวความคิดที่ได้รับมาจากวงการทัศนศิลป์โดยเริ่มต้นจากฟรันซ์ โรสส์ทาลินและนักทฤษฎีศิลปะชาวเยอรมัน ส่วน Marvelous Realism คือความคิดที่ว่าความมหัศจรรย์เป็นส่วนหนึ่งที่แทรกอยู่ในวิถีชีวิตของชาวละตินอเมริกา อเลโก การ์เปเนเตียร์นักเขียนและนักคิดชาวคิวบาเป็นผู้นำเสนอไว้ และ Magical Realism คือคำสุดท้ายที่สื่อความหมายถึงงานเขียนซึ่งนำความจริงและความมหัศจรรย์มาดำรงอยู่คู่กันโดยปราศจากการแบ่งแยก ไม่สำคัญว่าความมหัศจรรย์นั้นจะผูกติดกับวัฒนธรรมใดวัฒนธรรมหนึ่งหรือไม่ เนื่องจากสัญนิยมมหัศจรรย์มักจะกลายเป็นเครื่องมือของนักเขียนผู้ดำรงชีวิตอยู่ท่ามกลางวัฒนธรรมสองกระแสหรือมากกว่านั้นในการใช้สื่อถึงมุมมองที่เกิดจากการผสมผสานหรือปะทะกันระหว่างวัฒนธรรมอันหลากหลายของคน ความเป็นทวิลักษณะของสัญนิยมมหัศจรรย์ช่วยให้สามารถสื่อถึงความหลากหลายนั้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ และกระบวนการสหบทใน *Kafka on the Shore* ก็เป็นเครื่องมือที่เอื้อให้ลักษณะ “ข้ามวัฒนธรรม” ดังกล่าวได้ปรากฏเด่นชัดขึ้น

ประเด็นของการข้ามวัฒนธรรมข้างต้นได้นำไปสู่ฐานะอีกประการหนึ่งที่แอบแฝงอยู่ในความสัมพันธ์ของกระบวนการสหบทและลักษณะสำนึกนิยมหัตถกรรม กล่าวคือ กระบวนการสหบทที่นำไปสู่ความเป็นสำนึกนิยมหัตถกรรมซึ่งไม่ผูกติดอยู่กับวัฒนธรรมประจำชาติของผู้เขียนหรือวัฒนธรรมตะวันตกทางใดทางหนึ่งนั้น ได้แสดงให้เห็นถึงการมองสิ่งที่แตกต่างไปจากคนโดยไม่มีอคติคิดว่าสิ่งนั้นแปลกแยก ตรงกันข้าม ผู้เขียนกลับเลือกที่จะยอมรับความแตกต่างนั้นเข้ามาผสมผสานกับ “ความเป็นเรา” เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพสังคมในยุคโลกาภิวัตน์ซึ่งพรมแดนของพื้นที่พัวเลือนลงไปและเป็นผลให้กระแสอันแตกต่าง ไม่ว่าจะเป็่วิถีชีวิต แนวคิด หรือวัฒนธรรมไหลบ่าเข้ามาผสมกลมกลืนกันมากยิ่งขึ้น หากทว่าลักษณะในสำนึกนิยมหัตถกรรมมิได้เพื่อแสดงให้เห็นว่าการยึดมั่นในลักษณะ “หนึ่งเดียว” ของสิ่งต่างๆ โดยเพิกเฉยต่อความหลากหลายที่นับวันจะยิ่งทวีขึ้นในสังคมรอบด้านเป็นกรอบการมองที่ไม่อาจใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพในยุคปัจจุบันแล้ว กระบวนการสหบทซึ่งนำไปสู่การสร้างงานเขียนที่ก้าวข้ามพรมแดนของวัฒนธรรมแม่เพื่อเปิดให้วัฒนธรรมอื่นเข้ามาแสดงตัวอยู่ด้วยก็ถือได้ว่าทั้งสอดคล้องและสนับสนุนวัตถุประสงค์พื้นฐานของสำนึกนิยมหัตถกรรมได้เป็นอย่างดี ไม่เพียงเท่านั้น หากพิจารณาภูมิหลังของมูราคามิผู้ซึ่งประสบการณ “ข้ามวัฒนธรรม” ของเขาไม่ได้เกิดจากการพลัดถิ่น หากแต่เกิดจากความสับสนใจที่จะก้าวเข้าไปศึกษาวัฒนธรรมตะวันตกอย่างจริงจัง ด้วยเหตุนี้ การดำรงอยู่ร่วมกันของ *Oedipus the King* และ *The Tale of Genji* ท่ามกลางโลกของ *Kafka on the Shore* จึงมิได้มีไว้เพื่อแสดงถึงการปะทะกันระหว่างวัฒนธรรมสองกระแสซึ่งอาจมีแง่มุมของความขัดแย้งอยู่ในนั้น หากแต่เป็นการผสมกลมกลืนกันระหว่างผลผลิตทางปัญญาจากวัฒนธรรมสองฝั่งเพื่อถ่ายทอดความเป็นไปในสังคมญี่ปุ่นสมัยใหม่ มากยิ่งกว่าจะแสดงให้เห็นว่าวัฒนธรรมใดสูงส่งหรือมีคุณค่ามากไปกว่ากัน

กล่าวโดยสรุปได้ว่า ลักษณะสำนึกนิยมหัตถกรรมใน *Kafka on the Shore* ของฮารูกิ มูราคามิ ไม่ได้ถูกสร้างขึ้นบนพื้นฐานของความรู้สึกอึดอัดคับข้องซึ่งเป็นผลของการที่ถูกอิทธิพลจากตะวันตกเข้าครอบงำไม่ว่าจะในแง่การเมืองหรือวัฒนธรรม แล้วนำสำนึกนิยมหัตถกรรมมาใช้เป็นเครื่องมือในการโต้กลับ และในขณะที่เดียวกันก็มิได้ใช้สำนึกนิยมหัตถกรรมในการนำเสนอปัญหาเชิงอภิปรัชญาหรือวิพากษ์กรอบความคิดมากจนกระทั่งเป็นการลอบออกห่างจากความจริงในชีวิตประจำวัน ในทางกลับกัน มูราคามิกลับผสมผสานคุณลักษณะของสำนึกนิยมหัตถกรรมจากทั้งสองภูมิภาคเข้าไว้ด้วยกันเพื่อนำเสนอปัญหาที่ทั้งสลับซับซ้อนและเกิดขึ้นอย่างแพร่หลายในสังคมจริง ไม่ว่าจะเป็นวิกฤตทางอัตลักษณ์หรือความรู้สึกแปลกแยกจากสังคมอย่างรุนแรง จากการศึกษาพบว่า มูราคามิใช้ความมหัสจรรย์เพื่อรองรับวัตถุประสงค์สองประการ ประการแรกคือ เพื่อนำเสนอสภาพจิตอันสลับซับซ้อนของตัวละคร รวมถึงความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ด้วยกันที่บิดผันไปจากกรอบเดิมที่เราคุ้นเคย ดังเช่นในกรณีของคาฟคาและโคอิชิ ทามูระ ที่แสดงให้เห็นว่าพ่อไม่ได้เป็นผู้ที่คอยปกป้องลูกและลูกต้องยึดพ่อเป็นแบบอย่างเสมอไป ส่วนประการที่สองคือ เพื่อวิพากษ์

เรื่องเล่าแม่บทที่ไหลเวียนอยู่ในพื้นที่ต่างๆของสังคม ไม่ว่าจะเป็นอุดมการณ์ชาตินิยม การเข้าครอบครองของตะวันตก และระบบทุนนิยม ดูเหมือนว่า ความเหนือจริงตามแบบสังคมนิยมหัตถกรรมจะสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ทั้งสองประการ ได้เป็นอย่างดี กล่าวคือ ความแปลกประหลาดซับซ้อนของความเหนือจริงที่แอบซ่อนอยู่เบื้องหลังความธรรมดาสามัญในชีวิตประจำวันนั้น สอดคล้องกับสภาพจิตอันบิดเบี้ยวของผู้คนในสังคมสมัยใหม่ที่ถูก “ความจริง” ในชีวิตของแต่ละคนบีบคั้นจนกระทั่งทำให้เกิดความผิดประหลาดขึ้นภายใน และความผิดประหลาดนั้นยากจะอธิบายออกมาให้เป็นรูปธรรมผ่านภาษาในเชิงเหตุผลได้ ไม่เพียงเท่านั้น ธรรมชาติของสังคมนิยมหัตถกรรมก็นำเสนอการดำรงอยู่ร่วมกันของขั้วต่างคู่หนึ่ง โดยให้คำต่อทั้งสองฝ่ายอย่างเท่าเทียมกัน ก็เหมาะที่จะนำมาใช้วิพากษ์เรื่องเล่าแม่บทซึ่งมักจะถูกนำเสนอว่าเป็น “ความจริงเพียงหนึ่งเดียว” ที่ถูกต้องที่สุด และคิดว่าสิ่งที่แตกต่างออกไปคือความคิดหรือความหลง ด้วยเหตุนี้ สังคมนิยมหัตถกรรมจึงกลายเป็นรูปแบบที่มูราคามีเลือกเพื่อนำเสนอความเป็นไปภายในสังคมญี่ปุ่นปัจจุบันที่ซึ่ง “ความจริง” กลายเป็นสิ่งเลื่อนไหลและหลากหลาย รวมทั้งในบางครั้งก็ดูแปลกประหลาดได้อย่างไม่น่าเชื่อ

หากใช้บริบททางสังคมเป็นฐานในการพิจารณาแล้ว สาเหตุที่การสร้างวามหัตถกรรมและการกำหนดให้ความมหัศจรรย์มีปฏิสัมพันธ์กับสังคมนิยมในลักษณะที่แตกต่างออกไปจากงานสังคมนิยมหัตถกรรมทางฝั่งละตินอเมริกาหรือยุโรปนั้น ล้วนเป็นผลมาจากสภาพสังคมและวัฒนธรรมของญี่ปุ่นเองทั้งสิ้น ในขณะที่นักเขียนละตินอเมริกามีสำนึกของความเป็นชาตินิยมอย่างเข้มข้น เนื่องจากเคยตกอยู่ภายใต้การปกครองของประเทศมหาอำนาจตะวันตกโดยตรง ทำให้การถ่ายทอดวัฒนธรรมจากประเทศเจ้าอาณานิคมสู่ประเทศอาณานิคมนั้นอยู่ภายใต้เงื่อนไขของการก้มขอมจำนน ซึ่งเกิดจากการที่ต้องตกอยู่ภายใต้การปกครองของประเทศมหาอำนาจอย่างเป็นทางการ แม้ว่าจะมีลักษณะของการแทรกซึมเจือปนอยู่ไม่น้อยก็ตาม อาจกล่าวโดยสรุปได้ว่าเนื่องจากประเทศในแถบละตินอเมริกาเคยผ่านสภาพการเป็นอาณานิคม และเคยต้องยินยอมก้มรับอำนาจทั้งทางการเมืองและวัฒนธรรมอย่างไม่มีเงื่อนไข ทำให้เมื่อช่วงเวลาแห่งความเป็นอิสระมาถึง นักเขียนจึงมีความต้องการอย่างรุนแรงที่จะปลดแอกจากอิทธิพลของตะวันตก สังคมนิยมหัตถกรรมกลายเป็นเครื่องมือสำคัญที่ขึ้นันถึงการปลดแอกทางความคิด และการก่อร่างอัตลักษณ์ใหม่ของนักเขียนกลุ่มนี้ ภาระของนักเขียนละตินอเมริกัที่แฝงอยู่ในการสร้างงานแนวสังคมนิยมหัตถกรรมจึงมีอยู่ด้วยกันสองประการ ประการแรกคือการแสดงให้เห็นถึงความไม่สมบูรณ์แบบของระบบเหตุผลนิยม ซึ่งเป็นโลกทัศน์ที่ตะวันตกยึดมั่นว่าสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการเข้าถึงและนำเสนอความจริงได้อย่างมีประสิทธิภาพที่สุด ส่วนประการที่สองคือ การเผยแพร่อัตลักษณ์ท้องถิ่นของละตินอเมริกา และแสดงให้เห็นว่าวัฒนธรรมของพวกเขามีสิทธิที่จะดำรงอยู่และได้รับการยอมรับ

แต่เมื่อย้อนกลับมาพิจารณาบริบททางสังคมและประวัติศาสตร์ของญี่ปุ่น จะพบว่า ความรู้สึกชาตินิยมอันเป็นผลมาจากการที่ประเทศของตนต้องจำยอมอยู่ใต้การปกครองของประเทศตะวันตกไม่พบบ่อยนักในงานของนักเขียนญี่ปุ่น ถึงแม้ญี่ปุ่นจะเคยถูกประเทศผู้ชนะในสงครามโลกครั้งที่สองเข้าควบคุมและจับตามอง แต่ก็ไม่เคยตกเป็นอาณานิคมของประเทศใดอย่างเป็นทางการ ไม่เพียงเท่านั้น กระแสวัฒนธรรมและความเจริญตามแบบอย่างตะวันตกยังเป็นสิ่งที่ชาวญี่ปุ่นเปิดรับเข้ามาอย่างเต็มใจในสมัยปฏิรูปเมจิ ญี่ปุ่นมองว่าความศิวิไลซ์ที่รุดล้าเข้ามาได้เป็นเครื่องหมายของการข่มขู่คุกคามและการพยายามเข้าครอบครองของประเทศตะวันตก หากแต่เป็นเครื่องมือที่จะช่วยพัฒนาชาติให้เข้มแข็งมั่นคงทัดเทียมกับนานาชาติอารยประเทศ ความเจริญตามแบบอย่างตะวันตกเป็นสิ่งที่สามารถส่งเสริมและหลอมรวมเข้ากับความเป็นญี่ปุ่นได้ มิได้เป็น “ตัวคนอื่นที่แปลกแยก” ซึ่งมุ่งเข้ามากลืนกินวัฒนธรรมดั้งเดิม ดังจะเห็นได้จากนโยบายของรัฐบาลสมัยปฏิรูปเมจิที่ส่งเสริมวิทยาการตามอย่างตะวันตก และปลูกฝังความเป็นชาตินิยมให้กับชาวญี่ปุ่นไปด้วยพร้อมๆกัน

ยุคปฏิรูปเมจิซึ่งเป็นวาระที่ญี่ปุ่นเกิดความเปลี่ยนแปลงครั้งยิ่งใหญ่อาจเรียกได้ว่าเป็นช่วงเวลาแห่งความมหัศจรรย์ ที่กล่าวเช่นนั้นเป็นเพราะว่า อารยธรรมตลอดจนความแปลกใหม่ที่ชาวญี่ปุ่นไม่เคยประสบมาก่อนต่างพร้อมใจกันไหลบ่าเข้ามาท่ามกลางการสนับสนุนของชนชั้นปกครองซึ่งไม่คิดจะขวางกั้นกระแสดังกล่าวนั้นเลยแม้แต่น้อย ความแปลกใหม่ที่ฉาบเข้ามาอย่างกะทันหันอาจทำให้ชาวญี่ปุ่นรู้สึกเช่นเดียวกับผู้คนในเมืองมาคอนโดเมื่อได้พบกับสิ่งประดิษฐ์ใหม่ๆจากโลกภายนอก ความรู้สึก “อศจรรย์ใจ” ดังกล่าวถูกถ่ายทอดออกมาเป็นงานเขียนในรูปแบบต่างๆ ซึ่งพบว่ามีการใช้ความมหัศจรรย์ปรากฏขึ้นอย่างแพร่หลายในวรรณกรรม ทั้งๆที่ขัดกับขนบการประพันธ์ดั้งเดิมของญี่ปุ่นซึ่งระบุไว้ว่างานเขียนที่มีเรื่องจินตนาการเพื่อฝันหรือเหนือจริงมากเกินไปนั้นถือเป็นวรรณกรรมชั้นสอง นักเขียนกลุ่มหนึ่งรู้สึกอึดอัดกับข้ออันเป็นผลมาจากการพัฒนาประเทศอย่างรวดเร็วและสี่ออกมาผ่านการใช้ความมหัศจรรย์โดยแฝงนัยยะที่ว่า กระแสความเจริญจากตะวันตกไม่ได้นำมาซึ่งอนาคตอันสดใสเสมอไป หากแต่มีผลเสียหลายประการที่ติดมากับการพัฒนานั้น เมื่อสังคมในแบบขนบถูกทอดทิ้งจะเลวเกินกว่าจะย้อนกลับไปสู่ภาวะเช่นนั้นได้ และความเจริญที่เคยคิดว่าคือสิ่งที่ดีพร้อมสมบูรณ์แบบกลับกลายเป็นสาเหตุที่นำมาซึ่งความเลวร้ายหลายประการ ความรู้สึกขัดแย้งระหว่างภาวะวิไลหวาดดีและความหวาดระแวงไม่แน่ใจในอนาคตได้กลายเป็นประเด็นหลักที่นักเขียนหลายคน เช่น นัตสึเมะ โขเซกิ อิซุมิ เคียวกะ อาคุตางาวะ เรียว โนะสุเกะ ใช้ความมหัศจรรย์ในการนำเสนอ

เห็นได้อย่างชัดเจนว่า ความมหัศจรรย์ในวรรณกรรมญี่ปุ่นได้รับอิทธิพลโดยตรงจากความเปลี่ยนแปลงทางสังคม ลักษณะดังกล่าวก็เป็นสิ่งที่ตกทอดมาถึงงานของมูราคามิ

เช่นเดียวกัน การที่ตัวละครยังคงแสดงอาการลังเลหรือประหลาดใจเมื่อประสบกับเหตุการณ์มหัศจรรย์ เป็นเพราะมูราคามิต้องการใช้ตัวละครเหล่านั้นเป็นภาพแทนที่ตรงไปตรงมาของคนในโลกสมัยใหม่ สำหรับมูราคามิ การวิพากษ์กรอบความคิดแบบสังคมนิยมอาจไม่ได้มีความสำคัญเท่าเทียมกับการสะท้อนภาพความเป็นไปภายในสังคม มูราคามิไม่ได้มีความรู้สึกที่ว่าประเทศแม่ของตนถูกมหาอำนาจตะวันตกเข้าครอบครองหรือครอบงำทางความคิดอย่างเข้มข้นเช่นนักเขียนละตินอเมริกัน ซึ่งเป็นเหตุผลสำคัญที่ทำให้สังคมนิยมมหัศจรรย์ของมูราคามิแตกต่างไปจากสังคมนิยมมหัศจรรย์ทางฝั่งละตินอเมริกา

ไม่เพียงแต่จะมีลักษณะเฉพาะที่แตกต่างจากละตินอเมริกาเท่านั้น ลักษณะสังคมนิยมมหัศจรรย์ใน *Kafka on the Shore* ยังมีความแตกต่างจากงานประเภทเดียวกันที่เกิดขึ้นในยุโรปอีกด้วย สังคมนิยมมหัศจรรย์ในยุโรปเกิดขึ้นกับทัศนศิลป์ก่อนและจึงค่อยแพร่ขยายไปยังวรรณกรรมในภายหลัง โดยเริ่มต้นจากสภาพสังคมหลังสงครามโลกครั้งที่สองซึ่งความโหดร้ายไร้เหตุผลต่างๆที่มนุษย์ได้ประสบในช่วงสงครามทำให้ผู้คนเริ่มตระหนักว่า วิทยาศาสตร์ตลอดจนกรอบความคิดแบบวิทยาศาสตร์ซึ่งถือกำเนิดขึ้นในยุคเรืองปัญญาและถูกมองว่าเป็นเครื่องยืนยันถึงศักยภาพของมนุษย์ในการเข้าถึงความจริงนั้น กลับกลายมาเป็นเครื่องมือที่ใช้ทำลายล้างซึ่งกันและกัน อีกทั้งระบบเหตุผลก็ไม่สามารถอธิบายความโกลาหลวุ่นวายและความ “ไร้แก่นสาร” (Absurd) ของชีวิตมนุษย์ได้อีกต่อไป เมื่อผู้คนหมดความศรัทธาในระบบเหตุผลและตรรกะเชิงวิทยาศาสตร์ ทำให้ความมหัศจรรย์กลายเป็นทางเลือกที่ถูกนำมาใช้สื่อถึงความเป็นไปรอบด้านมากยิ่งขึ้น

เมื่อบริบททางสังคมเป็นไปในลักษณะดังกล่าว ความมหัศจรรย์ในงานสังคมนิยมมหัศจรรย์จากฝั่งยุโรปจึงเน้นไปที่การวิพากษ์กรอบการรับรู้ของบุคคล ที่ความเชื่อซึ่งตกทอดมาจากยุคเรืองปัญญาสร้างรากฐานเอาไว้ว่า มนุษย์สามารถเข้าถึงความจริงแท้หรือสารัตถะในสิ่งต่างๆได้ด้วยประสาทสัมผัสทั้งห้า และอายุคนนะของบุคคลเป็นสื่อในการรับรู้สิ่งต่างๆที่สามารถเชื่อถือได้ด้วยเหตุนี้ความมหัศจรรย์จึงเกิดขึ้นเพื่อแสดงให้เห็นว่ายังมี “ความจริง” ในรูปแบบอื่นที่ประสาทสัมผัสรวมทั้งระบบตรรกะแบบเหตุผลไม่อาจเข้าถึง ดังที่ อเลโก การ์เปนเตียร์ (Carpentier, 1995:87-88) กล่าวไว้ในบทความชื่อ “On the Marvelous Real in America” ว่า ความมหัศจรรย์ของคนในทวีปยุโรปคือเรื่องของกรการรับรู้ (Epistemology) ในขณะที่ความมหัศจรรย์ในละติน อเมริกา อยู่ในระดับของการดำรงอยู่ (Ontology) หากใช้กรอบความคิดเดียวกับการ์เปนเตียร์มาอธิบายเอกลักษณ์ของลักษณะสังคมนิยมมหัศจรรย์ในวรรณกรรมญี่ปุ่นแล้ว ในที่นี้ขอนำเสนอว่าความมหัศจรรย์นั้นอยู่ในระดับของสังคม-วัฒนธรรม (Socio-cultural) กล่าวคือ ความมหัศจรรย์เป็นผลจากความเปลี่ยนแปลงทางสังคมซึ่งก่อให้เกิดแรงบีบบังคับกดดันบางประการภายในจิตสำนึกร่วมของชาวญี่ปุ่น ความรู้สึกอึดอัดคับข้องดังกล่าวเป็นสิ่งแปลกใหม่ซึ่งไม่เคยปรากฏกับผู้คนในยุค

สมัยก่อนหน้า ทำให้นักเขียนตระหนักได้ว่าการถ่ายทอดถึงความรู้สึกนี้จำเป็นจะต้องมีเครื่องมือที่มีแง่มุมอันสลับซับซ้อน เพื่อที่จะได้สอดคล้องกับธรรมชาติของเรื่องที่ต้องการจะสื่อซึ่งมีระดับของความสลับซับซ้อนไม่แพ้กัน และ “เครื่องมือ” ที่ถูกเลือกมาใช้ก็คือความมหัศจรรย์ วัฒนธรรม เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ช่วยกำหนดรูปแบบของความมหัศจรรย์ในวรรณกรรมญี่ปุ่น ซึ่งความมหัศจรรย์จากฝั่งยุโรปและละตินอเมริกาก็ล้วนแต่ได้รับอิทธิพลจากวัฒนธรรมภายในดินแดนของตนด้วยเช่นกัน ทว่าสิ่งที่ทำให้ความมหัศจรรย์ในงานของมูราคามิแตกต่างออกไปคือ ภาวะที่ไม่ได้อ้างอิงกับวัฒนธรรมดั้งเดิมของตน โดยเฉพาะ และการยอมรับว่าวัฒนธรรมของตนได้ผสมผสานกลมกลืนกับวัฒนธรรมตะวันตกแล้วอย่างแยกไม่ออก วัฒนธรรมตะวันตกเป็นเพียงสิ่งหนึ่งที่ไหลบ่าเข้ามาตามกระแสของยุคโลกาภิวัตน์ คือความแตกต่างที่เข้ามาผสมผสานเข้ากับวัฒนธรรมเก่า ไม่ใช่ความ “เป็นอื่น” ที่เข้ามาทำลายหรือคุกคามความเป็นญี่ปุ่นให้เลือนหายไป เพียงแต่ทำให้เกิดความเป็นญี่ปุ่นในรูปแบบใหม่ที่จำเป็นต้องปรับเปลี่ยนไปตามกระแสของโลกภายนอกเท่านั้น

ในวงการวรรณกรรมไทยเองก็มีงานที่บ่งบอกถึงความเป็นสังคมนิยมมหัศจรรย์เกิดขึ้นอย่างแพร่หลายเช่นเดียวกัน ปราบฎการณั้ดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า นักเขียนเริ่มตระหนักถึงความจริงในสังคมไทยซึ่งเริ่มมีความสลับซับซ้อนและอาจจะไม่สามารถนำเสนออย่างตรงไปตรงมาได้อีกต่อไป ดังนั้น การศึกษาความเป็นสังคมนิยมมหัศจรรย์ในวรรณกรรมไทยจึงเป็นประเด็นที่น่าสนใจและเหมาะสมจะนำมาพัฒนาเป็นหัวข้อวิทยานิพนธ์ต่อไป เนื่องจากบริบททางวัฒนธรรมตลอดจนภูมิหลังทางสังคมไทยก็แตกต่างไปจากญี่ปุ่นหรือละตินอเมริกา เมื่อเป็นเช่นนี้ การศึกษาสังคมนิยมมหัศจรรย์ในวรรณกรรมไทยก็อาจทำให้เห็นลักษณะพิเศษหรือเอกลักษณ์เฉพาะของรูปแบบการประพันธ์ดังกล่าวในอีกแง่มุมหนึ่ง ซึ่งอาจเป็นผลให้เราเข้าถึง “ความจริง” ในสังคมของเราเองได้อย่างถ่องแท้มากยิ่งขึ้น